

212

ÁLLATVÉDELLEM

A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE
 KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN
 IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

IV. ÉVFOLYAM 1907 MÁJUS ∴ 5. SZÁM ∴

TARTALOM : Madárvédelem Haraszt-pusztán és Kékkön II. — Holló humor. — Irodalom. — Személyi hir. — „Madarak és fák napja” — *Szemle*: A Berliner Tierschutzverein. — Állatkinzás büntetése Svédországban. — *Állatok világa*: Vendéglős kutyája. — Az elefántok pusztulása. — *Vegyes*: Gyakorlati madárvédelem a pécsi kiállításon. — A „Szentgotthárd és Vidéke Á. V. E. jelentése. — Denevérek és más állatoknak kapura kiszegzése. — Kutyákat szesszel vagy pálinkával táplálni káros. — Istállók hőmérséklete. — Cserebogarak februárius hónapban. — Országos Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — Vidéki Állatvédő Egyesületek.

Madárvédelem Haraszt-pusztán és Kékkön.

II.*

A kékkői madárvédelmi telep.

Kékkő vidékének egyik fő jövedelmi forrása a gyümölcsstermelés s mint ilyen, klasszikus tanyája lehetne a czinegéknek s egyéb aprómadaraknak. Tényleg van is sok madár, különösen ott, ahová még elér Plathy Árpád intéző ur keze, mert ez kiméltlenül lesújt a madárpusztítókra. Az uradalmi alkalmazottaknak engedély és bejelentés nélkül szigorúan tilos bármilyen — akár hasznos, akár káros — madár fészkeknek a kiszegése. Ne lehessen kifogása s ne kerülhesse ki méltó kemény büntetését az, aki e tilalmat átlépi. Plathy ur

* Folytatás az áprilisi számból.

valósággal nyilvántartja a madárfészkeket s őrizi és őrizteti azokat. Ha valamelyik madár könnyen észrevehető és megközelíthető, de nehezen ellenőrizhető helyre akar fészkelni, akkor megakadályozza abban, hogy biztosabb tanyát válasszon.

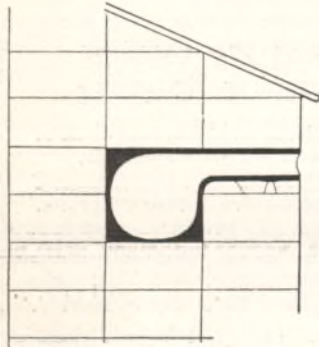
Az odulakó madarak számára még a mesterséges fészkezkodu-akció előtt csináltatott mesterséges fészke-üregeket. Felhasználta erre a célra a kerítések kőoszlopait. A tető közelében, a kerítésnek a kertbe néző oldalán ca. egy téglá szélességében a szélétől, egymás fölött két féltéglányi üreget hagyott az oszlopban, kivakoltatta czeментtel, hogy jó száraz legyen, röplyukat csináltatott hozzá s azután betetőzte. Állandóan fészkel benne czinke és kertí rozsdafarku, télen pedig állandóan hálnak bennük czinegék és Sitták. Minthogy ezekért mindig nagy harcokat vívtak a cinegék, azért most a nyár folyamán újabb 16 fészke-üreget csináltatott egy kőkerítésbe úgy, hogy egy-egy fészke között két méter a távolság. S bizonyára elfoglalják ezeket is. Hiszen a

régebbiek egy utcára néző kerítésben vannak, amely különösen vasárnaponként gyülekező és támaszkodó helye a fizetést vagy munkát kérő embereknek. Az eléggel hazajövő szenczinege a sok ember közelsége daczára is rövidesen berepül a fiaihoz.

A folyó év tavaszán fatörzsből vajt mesterséges fészekodvakat is helyezett ki az uradalmi gyümölcsösbe, még pedig 10 drb. Kühnel-félt és 30 drb. házi gyártmányut. Utóbbiak egyáltalán nem előírás szerintiek. Nincs rajtuk kéreg, az odu belseje nem körtealaku s a tetejük nem kiugró. Az eredmény azonban felette kedvező. Plathy utólagos jelentése szerint, az első költés alkalmával 32 odut foglaltak el; huszonhetet a szén-, kék- és molnárczinkék, kettőt a nyaktekercs, hármát pedig az örvös légykapó. A második költés alkalmával elfoglalták azt a 8 odut is, amely az első költésnél üresen maradt és azonkívül 9 régít; ez már csupa czinege volt.

A mezei veréb itt is alkalmatlankodott. Pl. egy villásan elágazó fatörzs két odvát két pár czinege foglalta el, habár egy röplyuk

volt rajta. A veréb azonban kiverte mind a két cinke családot s maga terpeszkedett a tágas lakásban. Az első költés alkalmával üldözte őket Plathy ur, de a másodiknál tűrte fészkelésüket, minthogy kétségtelenül hasznót hajtanak a gyümölcsösben s elsősorban csak azért károsak, mert elfoglalják a czinegék fészkelőhelyeit.

A nagy sikertől fölbátorítva, Plathy ur etetőket is fog fölállítani, hogy a télen még több czinegét tartóztasson vissza ama újabb odvai számára, amelyeket az ősszel fog kifüggeszteni.

A gyakorlati madárvédelemnek az alkalmazásához, illetőleg a mesterséges fészekodvakkal és etetőkkal való kísérletezéshez s az eredmények ellenőrzéséhez rendkívül kedvezők itt a viszonyok úgy, hogy valóságos minta- és tanulmányteleppé válhatik Plathy ur szakavatott és mindenekfölött gondos vezetése alatt. Biztosra vehető, hogy a telep fokozatos kifejlesztése után a gyümölcsstermés statisztikája reális értékben és bizonyíthatja, hogy mennyit jövedelmez az a csekély összeg, ami a madárvédelmi berendezésekbe van fektetve.

Befejezésül, bizonyos fel-felmerülő s a madár-munkát lekicsinylő véleményekkel szemben szabadjon még rámutatni arra, hogy a haraszt-pusztai és kékkői madárvédelmi telepek létesítésével két elsőrangú gazda szól a közönséghez, akik felelősségterhes állásukban fényes eredményeket tudnak elérni a rájuk bízott gazdaságokban s akik eredményeik eléréséhez elengedhetetlenül szükségesnek tartják a madárvilág közreműködését; bocsánatot kérek Hajdu és Plathy uraktól, ha ismert szerénységüket evvel megbántottam volna, de a most fejlődésben levő ügy érdekében szükségesnek tartottam a hivatkozást.

Holló humor.

— Irta: Gyulai György. —

Egyes állatfajoknak is van némi érzékük a humor iránt; szeretik a tréfát, a mulatságot, a groteszket s így annak bizonyára tudatában is vannak. Példák erre a kedélyesen eljátszadó fiatal macskák, ebek, nyulak stb. A szárnyasok közül a szajkó, a szarka, a varju, főként pedig Poë Edgar megénekelte fekete szárnyasunk: a holló.

Egyik szomszéd birtokosunk diák fiának ilyen mulatságos hollója volt. Közvetlen szomszédságukban, jókora gyümölcsös és zöldséges kert közepén, ósdi urilakban rezideált egy magános hölgy. A holló nemcsak gazdái territóriumra, hanem az uri hölgy birodalma felett is korlátlan fenhatóságot kívánt volna gyakorolni, ámde ez utóbbi, bár a holló egyáltalán kárt nem tett, a seprűvel mindannyiszor elzavarta. A seprű korántsem feszélyezte a hollót s mihelyt az uri hölgy muskátlis ablakai mögé vonult, hollónk, a „Hanzi“, az ablak párkányára repült, megkopogtatta az üvegtáblákat s azután tüstént visszaröpült a kerítésre. Am az uri hölgy, ahol csak hozzáférközhettek; a kerítésekről is elzavarta. Ha azután az ilyen attakok elmúltával lakásába vonult, Hanzi csak visszarepült a kerítésre s kaján gunynyal tollászokodott ott az ő nagy ellensége szemeláttára.

A hölgy egy ízben viráglántákat ültetett. Az ültetés befejeztével a seprű megint akcióba lépett. Hanzi tehát kénytelen volt odább állni. Am alighogy az ellenséges indulatu nő bevonult várába, Hanzi óvatosan előkerült, merészen átszállott az idegen kertbe s egyenként kihuzogatta az imént ültetett plántákat.

Az imposztor szives örömet elidőzött a gyümölcsök terhetől földig hajló köszméteágak vörös és aranyzöld bogyói előtt. A tüskés ágak gyümölcssterhelte végét csőrébe kapta, földre huzta s azután hirtelen elbocsátotta. Az ezáltal ide-oda csilingelő bogyók himbálózása szemmel láthatóan kedvére volt. Ilyenkor, féloldalt sandítva, addig bámulta a himbálózó bogyókat, míg az ág magától meg nem állott, erre azután újból hozzákezdett a mulatsághoz.

Ahol tehette, a házőrző ebbel is örömet elincselkedett. Ha ez aztán utána vetette magát, elérhellen magaslatokból krárogott feléje, gunyos hanghordozással, sőt olykor az ugatást is eléggé hiven utánozta. Ilyenkor kettesben pokoli koncertet csaptak; minél mérgesebben ugatott az eb, annál hangosabban krárogott a holló s közben balszárnyát szakadatlanul emelgette, mintha vállát vonogatta volna.

* * *

Fogságban élő állatok némelyikénél gyakrabban fölcillan a humor tünete; — mintha az állat érezné, hogy anyagi gondoktól menten, ott, hol létküzdelmek nem bántják, a vígságnak is áldozhat . . .

IRODALOM.

Az okszerű madárvédelem eszközei. Irta és a m. kir. közoktatásügyi minisztertől elrendelt ismeretterjesztő előadások sorozatában 1907. márcz. 10-én Kőszegen előadta Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Budapest 1907. Kiadta az „Országos Állatvédő Egyesület”. A magyar ornithologia és a madárvédelem lobogója alatt küzdő tudósok és írók lelkes csapatjának egyik legkiválóbb egyénisége Chernel István, a kőszegi állatvédő egyesület buzgó alapítója és elnöke, aki a vidéken az ügy előmozdítása körül az egész országra kiható tevékenységet fejt ki. Chernelt fentjelzett nyilvános előadásában az a szándék vezette, hogy hozzájáruljon ahhoz, hogy a közönségben a madárvédelem iránt való érdeklődést és érzéket ébressze és utmutatást nyújtson arra nézve, hogy a madarak védelme minő módon valósítható meg a gyakorlati életben mesterséges madár-odu alkalmazása és a madarak télen át való etetése útján. Chernel, kinek az ország a mindnyájunk által ismert nagy ornithologiai munkát (Magyarország madarai különös tekintettel gazdasági jelentőségökre) köszönheti ezuttal is remekelt, midőn egy előadás szűk keretében a mondott feladatra vállalkozott. Bevezető szavaiban az előadó kiemeli a madarak hatalmas szerepét a természetben és közgazdaságban, kimondván teljes meggyőződéssel azt, hogy a madárvilág nélkül „az emberiség létezése válnék kérdésessé”. Előadó rátér e madarakat irtó ellenségekre: az emberekre, ragadozó állatokra, elemi csapásokra és a terjedő kulturára. Fő tételként azt állítja fel, hogy „biztosítsuk és öregbítsük madaraink életének feltételeit. Ezt pedig elérhetjük: 1. a meglévő természetes fészkelőhelyek oltalmazásával és mesterséges uton készültek alkalmazásával; 2. a ragadozó állatok tizedelésével; és 3. télszakán való etetéssel”.

Ezután egy végig ábrákkal kísért nemcsak könnyen érthető, de az olvasó érdekét lekötő leírása következik annak, hogy milyen legyen a mesterséges fészek-odu és hogy ezeket mi módon kell alkalmazni, avégből, hogy a madarak beléjük telepedjenek. A régi fészkelőházikó, a harkály-odu, a Berlepsch-féle különböző fészek-oduk a kőszegi és Dax-féle cserépfészkelők leírása mellett azok felszerelése, alkalmazása mindenütt a legkörültekintőbb figyelemmel van tárgyálva.

Ezek után előadó áttér a madárvédelem céljából létesítendő ültetvények létesítésére és kezelésére. Talán nem tévedünk, ha figyelembe véve magyar közönségünk kissé könnyüvéru természetét, azt véljük, hogy a madárvédelemnek a madárvédő ültetvényekre vonat-

kozó követelményei fognak a legnehezebben visszhangra találni és azért csak örülünk, hogy Chernel ezekről is kellő hangsúlyozással megemlékezett. Igen szépen kidolgozott része az előadásnak a madarak téli etetése, mely szintén jól sikerült ábrákkal van ellátva.

Chernel záró szavaiból álljanak itt a következők: „Iparkodjunk megismerni szárnyas munkatársainkat, igyekezzünk ellesni életmódjukat: akkor meg is szeretjük őket, akkor majd bajukon is kiadóan segíthetünk.”

Chernel minden tekintetben nemcsak figyelemre méltó, de a gyakorlati madárvédelem fejlődésének igen jelentékeny szolgálatot tenni hivatott előadása az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában egy csinos 43 lapra terjedő és 23 képpel ellátott füzetben megjelent és az egyesület a madárvédelem érdekében a füzetnek minél tömegesebb elterjedését óhajtván, annak árát 30 fillérben állapította meg. Megrendelések az Orsz. Állatvédő Egyesülethez (Bpest, IX., Ernő-u. 11—13.) intézendők. *m. i.*

SZEMÉLYI HIR.

Pungur Gyula †. A m. kir. földmívelési miniszterium ügykörébe tartozó Magyar Ornithologiai Központ külön gyászjelentésben megilletődve jelenti, hogy Pungur Gyula tanár, az intézet érdemes titkára és erős munkása Zelenikában, Dalmátországban, hol megrendült egészségének helyreállítása végett tartózkodott, május 1-én 64 éves korában elhunyt. A magyar tudomány igazi tudóst, a magyar társadalom szerény, jellemes férfit veszített!

Az állatvédelem minden barátja és a komoly munka minden tisztelője részvétteljesen fogja méltányolni azt a nagy veszteséget, mely a M. O. K. munkásainak lelkes karát érte.

A „Madarak és Fák napja”.

Kellemes kötelességünknek tartjuk, hogy amennyire terünk engedi, a „Madarak és Fák napja” tárgyában történt mozgalmakról számot adjunk.

Németh Márton **fácánkerti népiskolai** tanító közölte velünk a múlt évben tartott ünnep sorrendjét, melyhez az idei némi kibővítéssel hasonló lesz. Az ünnep sorrendje a következő volt: 1. Kölcsey: Himnusz, éneklik az iskola növendékei. 2. A madarak és fák haszna a természet háztartásában, a mezőgazdaságban és az emberek életében. Előadja a tanító. 3.—16. Szavaltatok, előadták a hatosztályú iskola egyes fiu- és leány növendékei. 17. Szózat Vörösmartytól, éneklik az iskola növendékei.

A „Madarak és Fák napja” Békés vármegyében. A „Békésmegyei Közlöny” május 5-iki számában a következő jelentés foglaltatik: „Madarak és Fák napja Békésmegyében. A szarvasi izr. népiskolában csütörtökön tartották meg a madarak és fák napját. A növendékek elénekelték a Himnuszt s ezt követőleg a tanítók előadást tartottak a madarak és fák hasznáról, buzdítván egyuttal a gyermekeket, hogy szeressék a madarakat s mindig ápolgassák a fákat is. Végül kivonult a gyermekszereg az udvarra s ott Árpád-fákat ültettek. A szép iskolai ünnepély a Szózat el-

énekésével fejeződött be." Az ünnepély rendezése Sipos Lipót vezetőtanító érdeme.

Madarak és Fák napja Tordaszentlászlón. Vallás- és közoktatásügyi miniszter ur rendelete folytán a várm. közigazg. bizottsága a Madarak és Fák napja ünneplését a vármegye területén május hó 3-ára rendelte el. Áll. iskolánk tanulói, tanítói és az érdeklődők d. e. 9 órakor az iskola zászlója alatt kivonultak az ev. ref. templom előtti térre. Ide volt kijelölve tíz darab vadgesztenyefának elültetése. Az ünnepély műsora a következő volt: 1. *Ima*, énekelte a IV. leány és V. VI. vegyes osztály. 2. Rendelet felolvasása s az ünnepély méltatása Székely László igazgató által. 3. „*A hazatért madarakhoz*“ Póstätól, szavalta: Weinrich Zsófi, II. oszt. 4. Felolvasást tartott a madarokról Ravainé Illés Mariska tanítónő. 5. *Szózat*, énekelte a IV. I. V. VI. r. oszt. 6. „*A bokroknál*“ szavalta: Gebe János IV. oszt. 7. Felolvasást tartott a fákról Moldován Troján tanító. 8. A fák elültetése, mely alatt a növényedékek a *Himnusz*t énekeltek. 9. Fogadalom-tétel. 10. A faültetésről felvett jegyzőkönyvet felolvasta: Weinrichné Veress Emma tanítónő. 11. Bezáróbeszéd igazgató által. 12. *Induló*, énekelte a IV. I. V. VI. oszt. Az elültetett fák mindenike hazánk nagyjainak nevével lettek elnevezve, mely név és az ültető neve, az ültetés ideje a fára alkalmazott kis táblácskára fel lett jegyezve. Ültetés után növényedékek ünnepélyes fogadalmat tettek arra, hogy a madarakat védeni, a fákat ápolni fogják és a madarak, fák iránti szeretetet terjesztik. Az ültetettfák ésültetők nevei: „Bethlen Gábor“ (ültette: Székely László V. o.), „Bocskai István“ (ü. Tamás Kis András V. o.), „II. Rákóczi Ferenc“ (ü. Asztalos Cs. Ferenc V. o.), „Kossuth Lajos“ (ü. Ambrus Mihály V. o.), „Árpád“ (ü. Tamás M. István V. o.), „I. Ferenc József“ (ü. Laci P. János V. o.), „Erzsébet“ (ü. László F. Kati VI. o.), „Lorántffy Zsuzsanna“ (ü. Györkös B. Kriszta VI. o.), „Zrínyi Ilona“ (ü. Mátyás P. Ilona VI. o.), „Dobó Katica“ (ü. György K. Kati VI. o.) Az ültetésről jegyzőkönyv vétetett fel, mely a fenti neven kívül az ültetés helyrajzát is magában foglalja. Aláírták a jelen volt érdeklődők, tanítók, a faültetők és az iskola irattárába lett elhelyezve. Az iskolai ünnepélyt az iskolára kitűzött nemzeti zászló hirdette. Vajha az ünnepély lefolyása népünk szívében megérelle a madarak és fák védelme iránti szeretetet! *Székely László* áll. isk. igazgatótanító.

A Felsőmisy-lei (Abaujtona vm.) áll. iskolában a fák és madarak napját folyó évi május hó 8-án tartottam meg. Miután egész tanévi tanításomban minden fölhasználható alkalommal a növényedékek figyelmét a növények s a madarak hasznára s azok védelmére föl hívtam s télen át buzdítottam őket, hogy a morskákat a kert v. udvar egy bizonyos helyén az éhez madarak részére tegyék ki s figyeljék meg a szegény állatkákat. Az ünnepélyt megelőző napon meghagytam nekik, hogy mindegyikük tisztán, ünneplő ruhában s lehetőleg nemzeti színű szalag-csokorral földiszítve jelenjen meg az ünnepélyen. 8-án, mivel megfelelő helyünk nem volt, az iskola udvarán két eperfácskát (1-et az I-ső és 1-et a II-ik osztályu növényedékek) ültettünk el. Azután kimentünk a közelebbi erdőbe, hol kevés pihenés után magam köré gyűjtém kis tanítványaimat s elénekeltük a „Himnusz“t. Azután egy rövid imát mondtam. Utána egy növényedé „Bekezdő“ verset szavalt, majd elmondtam nekik, hogy Isten a növényeket a mi hasznunkra s gyönyörködtetésünkre teremtetta. A fák levelei javítják a levegőt, mely nélkül nem élhetnénk. Ezekből levontam a tanulságot, hogy miután (fák) növények nélkül nem élhetnénk, azokat ápolni, kimélni kell. Majd áttértem a növények ellenségeire a rovarokra s az azok pusztításában szorgoskodó éneklő mada-

ra, melyek nagy hasznát s tollaikban és szép dalukban való gyönyörködhetésünket kiszínezték. Elmondtam a madarak ellenségeit. Fölhívtam figyelmüket a madarak ápolására, kimelésére, táplálására stb. A program a következő volt: 1. Himnusz. 2. A tanító imája. 3. Bekezdő (szavalat). 4. A tanító előadása. 5. Árnyas erdőben szeretnék élni... (dal). 6. A bokroknál (szav.) 7. Fészek mellett (sz.) 8. Dalos pacsirta (sz.) 9. Fecske (sz.) 10. Gyere be, gyönyörű kis madár (dal.) 11. Fülemlé (sz.) 12. Cinege (sz.) 13. Kakuk (sz.) 14. Pipiske (sz.) 15. Nádi rigó (sz.) 16. Zöld berekben szól a madár (dal.) 17. A harkály (sz.) 18. Pity (sz.) 19. Aranymálkó (sz.) 20. Jó honfiak, honleányok legyetek (dal). A szülőket, kik tisztán tótajkuak s kik a tavaszi munkákkal ez idén nagyon elkéstek, nem sikerült az ünnepélybe, illetve a kirándulásba belevonni. Az ünnepélyhez szükséges (tartalmi) anyagot Hermann Ottó, Brehm, Vaday könyveiből, Dr. Krécsy cikkeiből gyűjtöttem s a programban 8, 9, 11, 13, 14 számmal jelzett verseket magam csináltam. *Ravaszné Vargofcsik Borbála* áll. isk. tanítónő.

A „Madarak ünnepélyét“ Cibakházán (Jász. N. K. Szolnok m.) május hó 8-án majálissal mintegy 400 gyermek, községi előjáróság, iskolaszék, szülők és számos gyermekbarát jelenlétében tartották meg a következő program szerint. Május 8-án d. u. fél 2 órakor a felsőiskola előtti feldiszített téren gyűlt össze az ünneplő sokaság, ahol a nemesszívű gróf Apponyi Albert vall- és közokt. m. kir. miniszter ur képe zászlócsoportok között függött. Ki volt téve az „Országos Állatvédő Egyesület“ által kiadott „Ne kinozd az állatot“ című kép is mint oltár-képnek szépen feldiszítve, ez alatt az elnöki emelvény volt látható. 1. Az ünnepély Isten áldd meg... énekkel kezdődött. 2. Elnöki üdvözlő. 3. Mohács István ig. tanító olvasott fel a madarak hasznáról, védelmezéséről. 4. Ezt követték a II. III. IV. V. VI. osztálybeli tanulók verselése; mindenik osztályból szépen betanult verset 5–6 gyermek adott elő. A verselést az V. VI. osztály tanulói a következő madárénekekkel tették kellemessé: 1. Magasan repül a daru. 2. Szálldogál a fecske. 3. Zeng a madár. 4. Zörög a nád. 5. Ki-kijárok az erdőbe pihenni. Végzetül Hazádnak rendületlenül... éneket 400 gyermek zendítette rá fiszharmonium mellett. A verselők jutalmazását az „Országos Állatvédő Egyesület“ 2–3 koronás emlékkönyvei tették lehetővé s miután azokat az iskola ingyen kapta, itt mondok érte hálás köszönetet. Majális követte a füvesbe a madár ünnepélyt fél 4 órakor, mely este 7 óráig tartott. A majális költségeit a község lakosai gyűjtés útján befolyt 18 K 22 fillér fedezte.

Ezen összeg zenész, sütemény, írószerekre adtak ki. Két uri hölgy dió és rengeteg süteménnyel lepte meg a gyermekereget. Isten áldja érte őket. Cibakháza, 1907. május 9. Mély tisztelettel: Mohács István, ig. tanító.

A Farkasfa-i (Vas vm.) községi iskolában a „Madarak és Fák nap“-ját f. évi május hó 3-án ünnepeltük meg, melyen jelen volt a községi előjáróság, az iskolaszék teljes számban és a szülők közül számosan. Ünnepi programunk két részből állott, u. m.: délelőtti és délutániból. Délelőtti programunk, mely az iskolateremben folyt le. a következő volt: 1. Himnusz, énekeltek a tanulók. 2. Megnyitó ima, tartá a tanító. 3. Cinege dal, szavalta Németh Imre III. oszt. tanuló. 4. Fülemléfogás, szavalta Bedi József V. oszt. tanuló, 5. Gyere be, gyere be gyönyörű kis madár, énekeltek a gyermekek. 6. A madarokról általában s azok hasznairól. A beszéd- és értelemgyakorlat alapján előadta a tanító. 7. Füzike nóta, szavalta Zárecz Anna IV. oszt. tanuló. 8. A bokroknál, szavalta Balog Katicza III. oszt. tanuló. 9. A madarak

fészkeiről, szabad előadás, tartá a tanító. 10. Mit mondanak a madarak. Elmondta öt felsőbb osztályú tanuló. Ezek után meghatározható jelenet következett. A tanító ugyanis kérdést intézett a tanulókhoz, hogy közülük ki hajlandó ünnepélyesen megígérni illetve megfogadni, hogy a madarakkal és általában az állatokkal egész életükben jól fognak bánni, kinzások ellen őket megvédelmezzék a madarak fészkeit, tojásait és fiókáit nem bántják és másokat is az állatokkal való jó bánásmódra ösztönöznek. E felszólításra mind a 109 tanuló felállott, jeléül annak, hogy készek eme fogadást megtenni. A öröm érzete honolt minden jelen levő szívében e jelenetre s még inkább fokozódott ez öröm bennük akkor, mikor a gyermekek ünnepélyes komolysággal letették fogadásukat. Mire a gyermekek elénekelték „Isten áldja meg a magyart“ című dalt s a délelőtti ünnepély a tanító záróbeszéde után véget ért. — Ünnepélyünk délutáni programja Isten szabad ege alatt folyt le. Délután 1 órára gyülekeztek össze a gyermekek az iskolaterembe, honnan nemzeti zászló alatt sorrendben, énekszóval vonultunk ki községünk határában lévő Fekete tóhoz, mely az iskolaépülettől háromnegyed órányi távolságra fekszik. E hely 365 m. magasan fekszik a tenger színe felett s a honnan gyönyörű kilátás nyílik a közeli Stájerországba. E szép fenyős erdőséggel körített helyhez érve fél órai pihenőt tartottunk s aztán megtartottuk ünnepélyünk második részét, még pedig a következő tárgysorozattal: 1. Himnusz énekelték a gyermekek. 2. Az erdőszélén. Szavalta Bedi Gyula IV. oszt. tan. 3. Kinyíltottak a mezei virágok, énekelték a tanulók. 4. Miből lesz a növény. Előadta 14 felsőbb osztályú fiú- és leány tanuló. 5. Fűszálak közt. Szavalta Poór Katica VI. oszt. 6. Pintynóta. Szavalta Könc József IV. oszt. 7. Szózat. Énekelték a tanulók. Ezután következett az oszonna, minek végeztével vig énekszó mellett hazafelé vettük utunkat.

A „Madarak és Fák napja“ ünnepére való előkészületek alkalmából tisztelettel értesitem a kartársakat, miszerint az Orsz. Állatvédő-Egyesület támogatása lehetővé tette, hogy a „Madarak és Fák napja“ című vezérfonalam második bővített kiadása (6 nyomott íven = 96 old.) megjelent és 1 korona 25 fillér árban nálam kapható. Szintén megjelent az ünnepélyre való „Alkalmi dalfüzet“ is, Beleznay Antal és Vaday J. egy- és két-szólamu eredeti nótáival. (Benne két induló is.) Ára 55 fillér. A rendelések közvetlen hozzám intézendők. (Egyszerű postadíj 10 fill. Utánvétes 45 fill.) Nagyvárad, 1907. május 1. Vaday József közs. isk. igazgató.

A szerző által közzétett fenti sorokhoz még a következőket kívánjuk megjegyezni:

A „Madarak és Fák napja“ című füzet második bővített kiadásában mint újak szerepelnek a következő részek, illetőleg fejezetek, — új versek: a „Poli-madár“, a „Rozsdafarku“, a „Poszáta“, továbbá „Hogyan kell szeretni a madarat“, a „Hasznos madarak csoportos bemutatása védőbeszéd mellett“, mely hét madárcsoportra terjed ki és a tanulókat szerepelteti. Új fejezet a „Madárvédő liga megalakítása“ is, melynek főrészt a liga gondosan kidolgozott kátéja képezi. Mint a második kiadás előszavából is kitűnik, a második kiadás új részleteit Hermann Ottó, az M. O. K. igazgatója is átvizsgálta.

Az „Alkalmi dalfüzet“ csinos kiállításban 15, a madarakról szóló dalt tartalmaz szöveg- és hangjegyben. A dalok szerzői között Herczegh Ferencz és Pósa Lajos is szerepelnek. A füzetet a Hymnus nyitja meg és a Szózat zárja be.

SZEMLE.

A „Berliner Tierschutz Verein“ és a „Deutsche Tierschutz Verein“. Berlinben több kisebb speciális ágazatoknak szolgáló állatvédelmi egyesületeken kívül az előbb nevezett két nagyméretű állatvédő egyesület áll fenn. Ezek elnevezései lehet mondani ellenkeznek ügykörük természetével, amennyiben a „Deutsche Tierschutz Verein“ inkább Berlinnek helybeli állatvédelmét szolgálja, míg a „Berliner Tierschutz Verein“ tevékenysége jóval nagyobb szabású és az egész német birodalomra, sőt annak határára túlra is kiterjed. Ez utóbbi egyesület tevékenységének fősúlyát arra fekteti, hogy az állatvédelemnek eszméit és követelményeit a legkülönfélébb nyomtatványoknak nagy tömegekben való terjesztése útján igyekezik népszerűvé tenni. Az egyesület kiadványai között jelentékeny szerepet visznek az 1—2 lapra terjedő és az állatvédelem számtalan kérdéséről röviden és velősen tárgyazó röpiratok, melyekből az egyesület ma már több mint százat tart készletben. Ezenfelül az egyesületnek egy havi folyóirata van, mely minden tagnak díj nélkül megküldetik. Negyedévenként egy állatvédő Tudósító jelenik meg, melyet az egyesület közel 7000 német lapnak díj nélkül küld meg. Végre a többi között első helyen említendő lett volna a „Berliner Tierschutz Verein“ „Gyermek-Naptára“, mely másfél millió példányban jut a gyermekvilág kezébe.

m. i.

Az állatkinzás büntetése Svédországban. Az „Anwalt der Tiere“ szerint Svédországnak egyik az említett lapban meg nem nevezett egyetemén hallgató gróf Hamilton, gróf Lewenhaupt és I. A. Siöcrona egy elzárt szobában azzal szórakoztak, hogy egy kutyát egy erre a célra vásárolt macskára uszítottak. Ennek a durva állatkinzásnak hírére a törvényes eljárás a nevezettek ellen megindított és 1100 korona bírságra ítéltek. Ennek az ítéletnek további következménye az volt, hogy gróf Hamilton két évre, a másik kettő egy-egy évre az egyetemről kizárattott és hogy az egyetemi ifjúsági körök az illetőket szintén tagjaik sorából törölték.

m. i.

Állatok világa.

A vendéglős kutyája. Paul Vibert, egy francia hirlapíró egy kis társasággal kivándorlást tett Dél-Franciaországban, melynek folyamában meglátogatták a Tarascon vidékén látható és kitűnően konzervált régi római vízvezetékét, melynek csatornájáról a fedőpallók elkalodván, az egy felül nyílt útszorossá alakult át. A régi csatorna medrében vándorolva, egy kutya csatlakozott a társasághoz, mely őket nyomon követte a járásnál, pihenésnél, megállásnál mindig velük tartott. A kutya igen szelidnek és barátságosnak látszott, úgy hogy a társaság csakhamar megszerette. Utközben egy helyen, ahol a régi csatorna kövei úgy voltak egymásra omolva, hogy egy kis merészséggel azokon fel lehetett volna kapaszkodni, a kutya felszöködt és a társaságot a követésére bátorítani látszott, mintha valamely szép kilátást

nyújtó pontra kívánná őket figyelmeztetni. Mivel azonban a kapaszkodásra senki sem vállalkozott és a társaság tovább ballagott, a kutya nyugodtan követte őket tovább. Midőn a kirándulásról visszajövet, az indóházhoz akartak visszatérni, a kutya egy oldalvást húzódo mesgye előtt ugrádozva és csaholva utjokba állt és őket a mesgye felé igyekezett terelni. A társaság kíváncsiságból befordult a mesgye irányában, mire a kutya vig ugrádozással mint vezető haladt a társaság élén. Csakhamar egy barátságos külsejű, virágzó lugassal ékeskedő vendéglőhöz értek, ahol rövidesen kitűnt, hogy a vendéglős a kutyanak gazdája és hogy a kutya rendszer foglalkozása és alkalmazása abból áll, hogy kitűnő szimatjával a környéken őgyelgő turistákat felkeresi, és azokat okosságával gazdája vendéglőjébe csalogatja.

Az elefántok pusztulása. Megközelítő becslés szerint a zongoragyártásnál szükséges billentyűk előállítására évenként 50,000 elefánt agyara használtak fel. Ebből az óriási arányu fogyasztásból azt következtetik, hogy az elefántok végképp elpusztulnak és máris több tengerentuli állam az elefántvadászatot korlátozni készül. Etiópiában a vadászat, vagy inkább pusztítás korlátlanul folyik, azzal nem törődik senki. Kongóban kísérletet tesznek mostanában befogott fiatal elefántok, mondjuk borjuk megszelidítésével oly célból, hogy azokból háziállatokat neveljenek; a kísérletet 28 elefánttal kezdték meg, melyek szelidek, tanulékonyak és engedelmek. Ezeket hátukra akasztott kosarak alkalmazásával teherhordásra használják.

m. i.

VEGYESEK.

Gyakorlati madárvédelem a pécsi kiállításon. Chernel István, a Kőszegi Á. V. E. elnöke és Kukuljevič József dr. szerkesztő a pécsi országos kiállításon az erdészeti pavillon előcsarnokában egy biológiai csoport alakjában kiállították a madárvédelem eszközeit, bemutatva a gyakorlati eszközöket és módokat és a leghasznosabb énekes madarakat ugyancsak biológiai csoportban. Az igen izlésesen és nagy szakértelemmel összeállított csoport már is nagy érdeklődést keltett a kiállítást látogatók között. Ugyancsak az erdészeti pavillon egyik külső fülkéjében foglal helyet ifj. Kühnel Márton baranyakárász fészekodu-gyáros izléses csoportja, mely az összes eddig forgalomban volt és legújabb modelleket mutatja be, valamint az etetőket is.

Igen nagy tetszést aratott Várady István a Mecsek madárvédelmi osztály elnökének *madárháza*, mely egy külön pavillonban jelzett felirással az összes hazai és külföldi madarakat, körülbelül 2000 darabot és a közepe részen egy nagy majomházat, 20 drb majommal, rejt magában. Ő Fensége Frigyes főherceg és fenséges családja is nagy elismeréssel emlékeznek meg e kiállítási csoportról. Öröndetes jelenség az is, hogy a Mecsek turista-egyesület állatvédelmi osztálya a kiállítás területén izléses állatvédelmi táblákat helvezett el.

A „Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesület” 1906. évi jelentése megjelent. A Fodor Árpád egyesületi alelnök által gondosan összeállított füzetben a már-

cius 17-én tartott közgyűlés jegyzőkönyve foglaltatik, melyből kiemeljük Káposztássy Jusztinián egyesületi elnöknek a madárvédelem nagy fontosságát a gyakorlati életből vett adatokkal bizonyító érdekes megnyitó beszédét. — Az egyesület tagjainak száma 170. Az egyesület bevételei fennállásának öt éve alatt 391 koronáról 1141 koronára, a pénzmaradvány 204 koronáról 777 koronára emelkedett. Mindezeideig 215 fészkelő odut és 31 etetőasztalt helyeztek el. Az egyesület egy állatvédő szabályrendeletet terjesztett a vármegyei törvényhatóság elé. Mivel a közigazgatási bizottság a szabályrendelet szükséges volta ellen nyilatkozott, az egyesület a belügyminiszteriumhoz felebbezte az ügyet. A lemondott Schaffer Emil titkár-jegyző helyébe Rechnitzer Pál m. k. állatorvos, választmányi taggá Végh Gyula állami főerdész választott.

Denevérek és más állatoknak kapukra szegezése.

Bár a földművelési kormányának a hasznos állatokra vonatkozó rendelete büntetés terhe alatt veszi védelmébe nemcsak a kártékony rovarokat pusztító madarainkat, hanem a denevért, a vakondot, a sünt stb., melyeket régi babona és előítélet meggyökerezett erejénél fogva a köznép üldözőbe vesz, mégis még mai napság is panaszok érkeznek hozzánk, melyek szerint az utóbb idézett apró emlősöknek hulláit csűr-kapukon és egyéb ajtókon kiszögezik. Eltekintve attól, hogy eme határozottan hasznos állatok kiirtása mezőgazdaságunknak kárára van és így nemcsak állatvédelmi, de gazdasági szempontból is sajnálatos és kárhozható: az állathulláknak kiszögezése ember-egészségügyi szempontból is káros, sőt esetleg végzetessé fokozódó következtésekkel járhat s mert a hullákon lakmározó legyek csipései a legkomolyabb betegségeket és veszélyeket idézhetik elő.

m.

Kutyákat szesszel vagy pálinkával táplálgatni káros és állatkinzásnak minősítendő. Meglehetősen elterjedt hiedelem és gyakorlat az, hogy kutyakölyköknek szesz-féléket adogatnak, hogy kis alaku kutyák neveltessenek, ez mindenképpen helytelen. Az alkohol következtében az állatok tényleg kisebbek lesznek a normális nagyságnál, de az alkohol káros hatása és többé-kevésbé beteggá teszi az állatokat. Aki törpe állatokat akar nevelni, válasszon megfelelő fajtákat vagy ha mindenáron kísérletezni akar, mindig a nősténynél kisebb apaállatot alkalmazzon.

m. i.

Istállók hőmérséklete. Akárhány állattartó gazda van, aki nem fordít figyelmet arra, hogy az istállóban a helyes hőmérséklet, amennyire lehet, mindig fenntartsák. Ha az istálló túl meleg, vagy túl hideg, az sem az állatoknak, sem az állattartóknak javára nincsen. Ha az istálló túl hideg, az állatoknak több takarmány kell és az állattartó a takarmánypazarlás által kárt szenved. A túl meleg istálló is hátrányos, mert az állatokban az anyagcsere lassabb és ellentálló képességük kisebb. A „Der Praktische Landwirt” szerint tehnek istállójának hőmérséklete 14—18 C., igavonó állatoké 13—17 C., hízó állatoké 12—16 C., lovaké, 12—17 C., sertéseké 12—15 C. legyen.

m. i.

Országos Állatvédő Egyesület.

IX., Ernő-utca 11—13.

Telefon 85—12.

Jelentés az április 23-án tartott választmányi ülésről.

Jelen voltak: Máday Izidor elnöklete alatt Grimm Gusztáv ügyv. alelnök, K. Nagy Sándor tb. alelnök, Grimm Gusztávné, Groder Kornélné, özv. Hangl Józsefné, özv. Kolosváry Károlyné, dr. König Henrikné, Krizbay Mária, dr. Liebermann Emánuelné, dr. Lövendard Jánosné, Mihaletz Józsefné, özv. Schmidt Miklósné, dr. Borbély Vidor, Fein Dávid, Hangl József, dr. König Henrik, dr. Mariska István, Nagy Jenő, dr. Stern Adolf, Szeőke Béla választmányi tagok, Fölker Józsefné tag, dr. Kukuljevič h. titkár, Haensler Károly jegyző.

Távollétét kimentette Monostori Károly. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérték: dr. Mariska István és K. Nagy Sándor.

A h. titkár által előadott jelentés szerint az egyesület tagja Szeiff Berta urhölgy végrendeletében 10.000 koronát hagyományozott az egyesületnek. Az elhunyt fölött beszédet mondott Hangl József egyesületi tag.

Belépett 4 új alapító- és 31 rendes tag.

Az egyesület kérvényt intézett a belügyminiszter urhoz hivatkozva a medvetáncoltatás ellen fennálló belügyminiszteri rendeletre, melyben kérte, hogy a majomtáncoltatás tiltassék el.

Az egyesület a belügyminiszter urhoz fordult továbbá az iránt is, hogy a Flaubert fegyvereknek kiskorúak által való használata eltiltassék és e kérvény érdekében a földmivelési és a vallás- és közoktatásügyi miniszterek támogatását is kikérte.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter urat az egyesület külön előterjesztésben felkérte arra is, hogy a madaraknak mindenféle fegyverekkel és löszerekkel való üldözését és pusztítását az iskolákban szigorúan tilalmazza. Ez utóbbi kérvény értelmében a nevezett miniszter ur legutóbbi rendeletét intézett az illetékes hatóságokhoz. A Flaubert fegyverek használatának korlátozása érdekében pedig az érdekelt miniszteriumok kiküldöttéi egy szaktanácskozmány keretében fognak értekezni.

A „Gyermek-Naptár“, mely 60.000 példányban lett a múlt évi 30.000-rel szemben kinyomatva, teljesen elfogyott és a későn érkezett megrendeléseknek az egyesület sajnálatára már nem feleltethet meg.

Az egyesület dr. Kukuljevič József által a Közteleken madárvédelemről tartott előadást 5000 példányban kinyomatta és a gazdasági egyesületeknek megvételre felajánlotta. Eddig 1000 példány kelt el, melyeket az Alsófehérmegyei gazdasági egylet rendelt meg.

Az egyesület mentőkocsija a megelőző választmányi ülés óta 28 esetben lett igénybe véve.

Esztergomban állatvédő egyesület alakult dr. Kukuljevič Józsefnek az egyesület kiküldöttének közbenjöttével. Utóbb nevezett Gyöngyösön is előadást tartott a madárvédelemről, mely előadás kapcsán a vármegyei gazdasági egyesület egy állat-, illetőleg madárvédő osztály szervezését határozta el.

Nyiregyházaán Kubácska István tanítói járásköri elnök kezdeményezésére egy állatvédő egyesület van alakulóban.

A közigazgatási bíróság az egyesületi székház és állatmenedékház adómentessége ügyében kedvező ítéletet hozott.

Az egyesület anyagi forrásaihoz képest aránytalanul nagyra fokozódott feladatainak és terheinek kielégítése érdekében kérelemmel fordult tagjaihoz, minek következtében befolyt adományok közt megemlítendő báró Kemény Árpádné, dr. Borbély József és Grimm Gusztáv 1000—1000 koronás adományai és Groder

Kornélné, urnő 100 koronás és Garay Emma, Bieln János, dr. Liebermann Emánuelné és Habermann Géza 50—50 koronás adománya.

Haensler Károly felügyelői teendőkkel megbízott pénztáros a helybeli gyarkorlati állatvédelem érdekében 294 eljárást végzett A taglétszám 1725, ebből alapító 132.

A választmányi ülést megelőzőleg az egyesület anyagi viszonyainak előmozdítása érdekében kiküldött pénzügyi bizottság tanácskozott és a választmány a pénzügyi bizottság javaslata alapján úgy határozott, hogy tekintettel a tagokhoz támogatás végett intézett felhívás még ismeretlen eredményére, valamint az állatmenház számára újabban történt jelentékeny hagyományra: az állatház a legnagyobb takarékoság szemmelartása mellett továbbra is fenntartassék és az egyesületi telep telkének nélkülözhető részére nézve terv készítettessék, melynek alapján ez a telekrész újabb jövedelemforrás teremtése érdekében jövedelmezőbbé tétessék.

Jelentés az április 26-án tartott közgyűlésről. Jelen voltak: Máday Izidor elnöklete alatt Grimm Gusztáv ügyvivő, alelnök, K. Nagy Sándor tb. alelnök, Osztóics Mihály alelnök, Battonyai Ödönné, Groder Kornélné, özv. Hangl Józsefné, Jaulusz Bernátné, özv. Kolosváry Károlyné, dr. König Henrikné, Köpöcsy Sándorné, Krizbay Mária, báró Pongrácz Vincéné, özv. Schmidt Miklósné, özv. Treszler Károlyné, dr. Borbély József, Borbély Vidor, Dövényi Károly, Fein Dávid, Franke Pál, dr. König Henrik, Piazza Antal, Róth János, dr. Stern Adolf, dr. Závory József stb. tagok, dr. Kukuljevič József h. titkár és Haensler Károly jegyző.

Az elnök a jegyzőkönyv vezetésére Haensler Károly jegyzőt, hitelesítésére pedig dr. Borbély József és dr. Závory Sándor urakat kérte fel.

Az elnök megnyitó beszédjében kiemelte, hogy a múlt évben kimagasló esemény volt a „Madarak és Fák napja“-nak az ország összes népiskoláiban történt meghonosítása, melyet gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelt el és pedig az egyesület kérvénye alapján, mely értékes kormányintézkedés az állatvédelemnek egy megbecsülhetetlen vívmányát, az egyesületnek pedig egy nagy erkölcsi sikerét jelenti. Köszönjük pedig ezt első sorban Herman Ottó tb. elnökünknek, ki az akció megindítója volt.

Az elnök továbbá bejelentette, hogy a választmány az egyesület fennállásának negyedszázados évfordulóját egy f. évi december hóban tartandó közgyűlésen óhajta megünnepelni.

A dr. Kukuljevič József h. titkár által felolvasott évi jelentés szerint az egyesület tagjainak száma 1859, ebből alapító 136.

A titkári jelentés megemlékezett a „Madarak és Fák napja“ tárgyában az egyesület által elért nagy sikerről és arról az akcióról, melyet az egyesület annak érdekében fejtett ki, hogy a „Madarak és Fák napja“-nak miként megünneplésére nézve a néptanítóknak utmutatások és vezérfonalak álljanak rendelkezésre. Ebből a szempontból az egyesület irodalmi pályázatot is irt ki, melyre 33 pályamunka érkezett be. A pályamunkák elbírálása még folyamatban van. Habár e szerint a díjazott munkák a folyó év tavaszán még nem juttathatók a néptanítók kezébe, az egyesület e hiányon oly képpen segített, hogy Vaday József nagyvárad közs. isk. igazgatónak a „Madarak és Fák napja“-ról időközben megjelent munkáját nagyobb példányszámban megrendelte és ezeket díj nélkül állítja rendelkezésre az érdeklődő néptanítóknak.

A jelentés továbbá megemlékezik mindazokról az esemé-

nyekről és az egyesületi tevékenység ama mozzanatairól, melyek évközben felmerültek és a választmányi ülésekben. tüzetesen tárgyalattak, így: a Flaubert fegyverek használatának korlátozása; a majom táncoltatás eltűlése, a madaraknak az iskolás gyermekek által való üldözésének megakadályozása, a madárvédelemnek a tanító-képezdei tantárgyak közé felvétele, a székes-főváros környezetének madárodokkal való ellátása, a közbiztonságon és köztereken figyelmeztető táblák elhelyezése, az egyesületi székház és állatmenedékház adómentességének kieszközölése és egyéb ügyek körül tett lépésekről és azok eredményeiről.

Az évi jelentés megemlékezett továbbá arról, hogy a pécsi Mecsek-egyesület elismerésre méltó és köszönetet érdemlő figyelemmel az idei pécsi kiállítás alkalmából egy állatvédő-kongresszus megtartását hozta szóba, az O. Á. V. E. választmánya azonban, tekintve azt, hogy a legtöbb vidéki egyesület még a kezdet nehézségeivel küzd, több helyen pedig ily egyesület most van alakulóban, abban a nézetben volt, hogy egy országos állatvédő kongresszus megtartása ez idő szerint még korai volna és ebben az értelemben a Mecsek-egyesületet értesítette és az ügy iránt tanúsított érdeklődéséért háliját fejezte ki.

Az egyesület által kiadott Gyermek Naptár 60.000 példányban kelt el szemben a múlt évi 30.000 példánnyal.

Az egyesület rendezett pénzügyi viszonyai között egyedül az állatmenedékház az, amelyet az egyesület jelentékeny áldozatok árán tart fenn, amennyiben a közönség ez intézményt még kevésbé ismeri és azért csak igen szerény mértékben veszi igénybe. Itt az évi jelentés a legutóbbi választmányi ülés ide vágó határozatáról emlékezik meg.

A lefolyt évben az egyesület jelentékenyebb sikert ért el a vidéki állatvédő-egyesületek alakítása körül. Megalakultak a Faluszemes és vidéke, a Krassószörényi megyei, a lugosi, a kecskeméti, az Esztergom megyei, azonkívül a Keszthelyi Gazdakör állatvédő szakosztálya és a *Pécsi Mecsek Turista Egyesület*.

A titkári jelentés végre megemlíti, hogy a tisztikar és a választmány egy részének megbízatása lejár és így a közgyűlésen tisztújítás lesz eszközrendő.

A közgyűlés által egyhangulag és újból megválasztottak elnökké: Mády Izidor ny. miniszr. tanácsos, alelnökké: Hauszmann Alajosné, Osztoics Mihály és Grimm Gusztáv, ügyész: Dr. Németh Imre, jegyző-pénztáros-felügyelő: Haensler Károly, számvizsgáló: Andreánszky Antal, Dövényi Károly és Heyduck Gyula.

A kilépett választmányi tagok helyébe megválasztottak: Battonyai Ödönné, Benkes Ferencné, Jaulusz Bernátné, Köpesdy Sándorné, Krizbay Mária, Miskó Józsefné, báró Pongrácz Vincéné, özv. Schmidt Miklósné, özv. Freszler Károlyné, Battonyai Ödön, röjtői Bauer Antal, dr. Borbély József, Feder Ferenc, Fein Dávid, Groder Kornél, Hangl József, dr. Harkányi József, Kakass Kálmán, Monostori Károly, K. Nagy Sándor, óvári Szeőke Béla.

A közgyűlés végre K. Nagy Sándor tb. alelnök szépen megindokolt indítványára Grimm Gusztáv ügyvivő-alelnököt az állatvédelem és az egyesület körül évek során át tanúsított kitartó munkásságáért, egyszerűségéért és példátlan áldozatkészségéért tiszteletbeli elnökké egyhangulag meleg lelkesedéssel megválasztotta.

A közgyűlés továbbá dr. Kukuljevič József h. titkár abból az alkalmából, hogy Budapestről távozik, figyelemmel az egyesületnek tett buzgó szolgálatairól, kiváltképpen pedig a vidéki állatvédő-egyesületek létesítése és a madárvédelem terjesztése terén szerzett érdemeiért az egyesület tiszteletbeli titkárává szintén egyhangulag megválasztotta.

Felelős szerkesztő: dr. Kukuljevič József.

Vidéki egyesületek.

Az Országos Állatvédő Egyesület Esztergom megyei Fiókja folyó év április 7-én délután a városház tanácstermében választmányi ülést tartott, melyen a választmány tagjain kívül, mint vendégek többen jelentek meg. Az érkezők élénk érdeklődés között folyt, melynek tárgyai közül a következőket emeljük ki. Az egyesület átiratban a rendőrséget megkéri, hogy közgeivel az állatvédelmet méltányolva a fuvarosokat, nevezetesen a vártnál, szelidebb bánásmódra utasítsák. A madárvédelem pedig időnként dobszóval felelevenítenék és a kihelyezett mesterséges fészek odvakra a mezőőrök figyeljenek, nehogy azok a bitangba vesszenek. A gazdálkodással, kertészkedéssel foglalkozók nyilvánosan felkértenek, hogy napraforgót (tányérrózsát) termeljenek, mivel ezen olajban gazdag magvu növény, nemcsak baromfi-eledelül érdemli meg a tenyésztést, mert telen át megeget felszűst és a tojási hajlamot tartja ébren, hanem mint az énekesek kiváló tápláléka is művelését teszi kívánatosá. A kukoricaföldéken adjunk ennek helyet, mert magja piacci árut fog telen képezni. Az elnök bejelenti, hogy a csendőrség az állatvédelemre nagyobb figyelmet fordít a jövőben, már csak azért is, mivel felsőbb megfigyásból erre utasítva lett. Felemlítettet a szarkák kártétele. Ezek az óvatos madarak nemcsak fényes tárgyak sikkasztásával, hanem az énekesek, foglyok, fűrjek fészkeinek kifosztásával kártévknek bizonyultak, miért is ezek pusztítására felhívja átiratban a vadásztársaságot, hogy a szarkák ellen irtó háborút indítsanak, elpusztítván a költő fészkeket. Az egyesület, mivel még gyenge anyagi eszközökkel rendelkezik, felkéri a város tanácsát, hogy a madárvédelem érdekében figyelmetetést magában foglaló táblácskákat készíttetne és azokat az egyesület révén a forgalmasabb utakon helyzetné el. Elhatározta az egyesület, hogy a temetőben, ligetekben mesterséges fészekodukat függesztett ki s azok oltalmazására a közönséget felkéri; továbbá az „Állatvédelem” havonként megjelenő lap egy-egy példányát a három polgári olvasókörnek saját költségére jártni fogja, remélve a szívnemesítő és hasznos ügy széles körben való elterjedését. Fel lett említve a kóbor kutyáknak, mint a veszettség terjesztőinek, sokszor durva módon való fogdosása; amelyre nézve felkérték a hatóságot, hogy ne sodronyhurokkal, hanem a már külföldön is elterjedt hálóval fogják el a csatangoló ebeket. Az egyesület tagjai révén is felkéri a közönséget, főkép a földmivelőket, hogy külteikeken mesterséges fészekodukat helyezzenek el, mivel így a madarak elszaporítása és rovarok irtása foganatosabb lesz.

A Temesvári Állatvédő Egyesület XIV. évi közgyűlése április 27-én folyt le a városháza nagytermében Kovácsics Gyula elnöklete alatt. A tetszéssel és elismeréssel fogadott titkári jelentés szerint az Egyesület jóleső megerősödést tekint vissza 1906. évi pályájára, mert tagjainak megerősödött számában, választmányának tevékenységében szép eredményeket mutathat fel s anyagiakban is gyarapodott. 140 tagja van, kilencz választmányi ülésen 8 szakelőadást nyújtott, bevezette a mesterséges madárfészkek elhelyezését, állatvédelmi iratokat, könyveket, naptárakat osztott szét, vagyona 1068 kor. 71 f. Rieger Ferencz és Uhrmann Henrik számvizsgálók jelentése után Krámling Károly egyleti pénztárnoknak a felmentvényt megadták és fáradozásáért neki köszönetet szavaztak. Az 1907. évi költségvetés 428 kor. Az *egyesület tiszteleti tagjait egyhangu lelkesedéssel választották meg Herman Ottót, a magyar tudományos világ díszét, a Magyar Ornithológiai Központ elnökét s az Országos Állatvédő Egyesület tiszteleti elnökét.* A választmányba új tagokul Németh Kálmán, dr. Mály Dezső, Rösler Béla, Lichtenthal Armin és Nekolla János jutottak. Az állatvédelmi pályázat nyertesei: 20 kor. I. díjnal Szécsényi Sándor temesmoraviczai állami tanító, 15 kor. II. díjnal Schipper Imre kegyesrendi főgimn. VII. oszt. tanuló, 10 kor. III. díjnal ismét Szécsényi Sándor, 10 kor. IV. díjnal Mező Dániel gyárvárosi tanító és az 5 kor. V. díjnal Kornstein Ernő áll. főreális. VIII. oszt. tanuló. Az állatvédelmi jutalomdíjakat következően ítéltek oda: 20 koronát a városi rendőrlégénységnek, 10 K-át Péntek István temesvári, 5 K-át id. Ács Mihály szakálházi és 5 K-át ifj. Ács Mihály mehalai lakosnak, a Temesvári Vadászegyet vadőreinek. — A helybeli elemi iskolák május 2-iki „Madarak napja” ünnepélyére az Egyesület képviseletében a következőket küldték ki: a belvárosi fiúiskolához Szabolcska Mihályt, Krausz Adolfot és Gokler Antalt; a józsefvárosi fiúiskolához Berky Gusztávot, Csasznek Miklóst és Krámer Frigyeszt; a gyárvárosi fiúiskolához Rösler Bélát, Troszt István és Schwarz Alajost. *Dr. Tőkés István.*

„Jókai” könyvnyomda nyomása, Budapest, VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

28

ÁLLATVÉDELEM

A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE
KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN

IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

IV. ÉVFOLYAM

1907 JUNIUS

6. SZÁM

TARTALOM: A „Madarak és fák napja.“ — Személyi hir. — Az „Állatvédelem“ tisztelt olvasóihoz és munkatársaihoz. — Berlepszch János báró Magyarországon és a Kőszegi Állatvédő Egyesület közgyűlése. — *Szemle:* Sirályok vándorlása. — A lókinzás ellen. — *Vegyes:* Kiméltetést kérünk az omnibusz lovak számára is. — Kalitkában tartott madarak védelme. — Egyesületi hírek. — Szerkesztői üzenetek.

A „Madarak és Fák napja“.

Alább közöljük folytatólag a „Madarak és Fák napja“-nak megünnepléséről beérkezett jelentéseket. Élénken sajnáljuk, hogy lapunk szűk kerete által korlátozva, a beérkezett jelentéseket csak részben közölhetjük és egyikét másikat rövidíteni voltunk kénytelenek. A közölt jelentések érdekes és tanulságos képét adják egyrészt lelkes néptanítóink ügybuzgó jóakarátának, másrészt a kezdet nehézségeinek, de biztatást nyújtanak arra nézve is, hogy az intézmény nálunk gyökeret fog verni és hogy a „Madarak és Fák napja“ országszerte egy iskolai ünnepnappá fog válni, mely nemcsak a hasznos madarak védelmének, de a gyermekvilág erkölcs és kedély-nemesítésének is megbecsülhetlen szolgálatot fog tenni, közelebb fogja hozni a gyermekeket a természethez, a tanuló ifjúságot a tanítókhöz és így teljesen be fogja váltani azokat a várankozásokat, melyeket

ehhez az intézményhez fűztünk és melyek gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter urat vezérelték akkor, midőn a „Madarak és Fák napja“-nak megünneplését rendszeresítette.

Az Országos Állatvédő Egyesület.

Nyiregyházán Kubacska István tanító, járásköri elnök kezdeményezésére május 6-án ünnepelték a napot a róm. kath., izraelita és ág. evang. elemi iskolák. Az ág. h. ev. elemi iskola növendékei — 16 osztály 16 tanító és Ruhmann Andor igazgató vezetése mellett — d. u. fél 2 óraker vonultak ki az „Erzsébet“-ligetbe. 16 leány és 16 fiu az elültetendő eperfákat vitték. Az ünnepély a következő műsor szerint folyt le: Himnusz. Énekelték az összes növendékek. Következtek a szavatok, fiuk és leányok felváltva: A fiu és a pinto; Isten hozott, fecskemadár; A fiu és a pacsirta; Tavasz ünnep; A czinke; Tavasz dal; Az eperfa; Akkor szép az erdő; énekelték az összes növendékek. Szavatok: Józsvit kis fiu; A pacsirta; A madarak védelme; A fák és ma-

